

Wprowadzenie

Książka powstała z myślą o studentach profilaktyki i resocjalizacji oraz innych kierunków społecznych, której celem jest wprowadzenie do problematyki nauk prawnych. Dalszą intencją autora jest, aby prezentowane w książce, aksjologiczne podejście do prawa, mogło być wykorzystywane przez przyszłych specjalistów w pracy zawodowej w rozwiązywaniu problemów społecznych. Przemiany społeczne i przyrodnicze, które zachodzą we współczesnym świecie, powodują konieczność poszukiwania rozwiązań prawnych, dla sprostania wyzwaniom z zakresu organizacji życia społecznego, przede wszystkim zapewnienia ładu społecznego przez likwidację lub przynajmniej ograniczenie przejawów rozmaitych form patologii społecznych oraz zachowania bezpieczeństwa w różnych jego odmianach. Zasadniczą rolę w kształtowaniu porządku społecznego odgrywa sfera wartości. Właściwe rozpoznanie rzeczy, ważnych dla rozwoju cywilizacyjnego, warunkuje odpowiednie stanowienie i umiejętne stosowanie reguł społecznych (w tym prawnych) wymaganych w relacjach pomiędzy członkami społeczeństwa (i innymi podmiotami prawa). Porządek prawny jest skutecznym narzędziem urzeczywistniania ładu społecznego i sprawiedliwości społecznej, jeśli zbudowany jest na właściwej hierarchii wartości. To przejście od wartości do powinności charakteryzuje normy prawne (podobnie jak większość innych norm społecznych), nawet tam gdzie *prima facie* regulacja ma charakter tylko techniczny. Prawo może w zdecydowany sposób wpływać na procesy, które stanowią lub w przyszłości mogą stanowić zagrożenia dla człowieka poprzez tworzenie mechanizmów, które służą eliminowaniu lub ograniczaniu tych niebezpieczeństw. Dotyczy to takich sfer jak degradacja środowiska naturalnego, powiększające się nierówności społeczne m.in. w dostępie do mieszkania, edukacji, rynku pracy, rozroście nowych form przestępczości w tym terroryzmu światowego, prania brudnych pieniędzy, handlu ludźmi. Obserwowana globalizacja kryzysów społecznych, gospodarczych i odnoszących się do ochrony przyrody wymaga podejmowania działań nie tylko na poziomie krajowym, ale przede wszystkim międzynarodowym, nie w sferze deklaratoryjnej, ale w rzeczywistym dążeniu do poprawy sytuacji przez stanowienie przepisów i wdrażanie praktycznych środków skutecznie zwalczających i zapobiegających ujemnym skutkom w przestrzeni społecznej, gospodarczej i przyrodniczej. W publikacji przedstawione zostały ogólne założenia koncepcji prawnych, metody badawcze prawa, klasyfikacje nauk, zagadnienia norm społecznych (rozdział I) charakterystyka funkcji prawa, rodzajów norm prawnych (rozdział II), dynamika prawa, a więc indywidualizacja i konkretyzacja norm prawnych. Funkcjonowanie prawa zostało przedstawione jako proces, na którego każdym etapie (stanowienia, stosowania, wykonywania) zasadniczą rolę odgrywają wartości (rozdział III). Ostat-

nia część poświęcona jest stosunkom pomiędzy podmiotami prawa, odpowiedzialności prawnej oraz wybranym koncepcjom sprawiedliwości: retrybtywnej i naprawczej (rozdział IV). Przepisy prawa bez odniesienia do dalszego dobra, któremu mają służyć, mogą w wykonaniu organów stosujących prawo, w tym wymiaru sprawiedliwości, okazać się dla człowieka prawniczą pułapką, w której może on stracić nie tylko swój majątek, ale zdrowie i życie.

Warszawa, 4.7.2018 r.

dr hab. *Tomasz Przesławski*